

OBLIKOVANJE BAZA PODATAKA

Predavanje 08

Dohvaćanje IDENTITY vrijednosti (1/2)

- Ako je stupac definiran kao IDENTITY, baza podataka generira novu vrijednost za svaki umetnuti redak
- Ponekad nam treba ta nova generirana vrijednost jer o njoj ovisi nastavak skripte
 - Primjerice, pišemo skriptu koja umeće državu i zatim umeće dva grada u tu državu:

```
INSERT INTO Drzava (Naziv) VALUES ('Indija')  
INSERT INTO Grad (Naziv, DrzavaID) VALUES ('Agra', ?)  
INSERT INTO Grad (Naziv, DrzavaID) VALUES ('Delhi', ?)
```
 - Kako možemo znati koji je IDDrzava generiran tako da ga možemo upisati umjesto upitnika?

Dohvaćanje IDENTITY vrijednosti (2/2)

- Sistemska funkcija `SCOPE_IDENTITY()` vraća zadnje eksplicitno kreiranu IDENTITY vrijednost
- Dobra praksa je odmah staviti tu vrijednost u varijablu
 - Idući INSERT će generirati novu vrijednost i stara je izgubljena
- Rješenje prethodnog primjera:

```
DECLARE @ID int
```

```
INSERT INTO Drzava (Naziv) VALUES ('Indija')
```

```
SET @ID = SCOPE_IDENTITY()
```

```
INSERT INTO Grad (Naziv, DrzavaID) VALUES ('Agra', @ID)
```

```
INSERT INTO Grad (Naziv, DrzavaID) VALUES ('Delhi', @ID)
```

Pretvaranje tipova podataka

- Pretvaranje može biti:
 - Implicitno – pretvaranje se događa bez korisnikovog zahtjeva
 - Eksplicitno – korištenjem sistemskih funkcija CAST ili CONVERT
- Sintaksa funkcije CAST je:
`CAST(izraz AS tip_podataka)`
- Sintaksa funkcije CONVERT je:
`CONVERT(tip_podataka, izraz [, stil])`
- U većini slučajeva svejedno koju funkciju ćemo koristiti
- CONVERT je fleksibilnija zbog mogućnosti definiranja stila i u nekim slučajevima je jedini izbor

`CONVERT(char(10), @Datum, 104)` ←

Hrvatski
format

Naredba CASE

- Služi za provjeru uvjeta i **vraćanje** jedne skalarne vrijednosti
 - Može se koristiti tamo gdje se očekuje jedna vrijednost
- **Ne može** se koristiti za upravljanje tijekom programa kao u programskim jezicima!
- Sintaksa naredbe **CASE**:

CASE

WHEN *uvjet1* THEN *rezultat1*

WHEN *uvjet2* THEN *rezultat2*

...

ELSE *rezultat*

END

Vraća **jednu**
vrijednost

Naredba WHILE

- Služi za implementiranje **petlji** u T-SQL-u:

```
WHILE uvjet  
BEGIN  
    naredbe  
END
```

- Primjer:

```
DECLARE @i int  
SET @i = 1  
WHILE @i <= 10  
BEGIN  
    PRINT @i  
    SET @i = @i + 1  
END
```

Primjeri

1. Dohvatite sve podatke za račune iz 2003, s tim da datum izdavanja formatirate na hrvatski način.
2. Dohvatite nazive svih proizvoda i uz svaki naziv u zagradi ispišite i njegov ID.
3. Dohvatite sve proizvode i pri tome dodajte još jedan stupac u kojem ćete ispisati:
 - "Jeftino" ako je cijena manja od 100
 - "Srednje skupo" ako je cijena između 100 i 1000
 - "Skupo" ako je cijena veća od 1000
4. Dohvatite naziv i boju svih proizvoda. Za boju koja je NULL ispisati "Nije definirana".

Greške u SQL Serveru

- Svaka greška u SQL Serveru ima svoju **razinu ozbiljnosti** (engl. *severity level*):
 - Razine **1 do 10** predstavljaju **informacije**
 - Razine **11 do 16** predstavljaju **korisničke greške**
 - 11 – traženi objekt ne postoji (npr. DROP TABLE NemaMe)
 - 15 – upit nema ispravnu sintaksu (npr. SELECT * FROM Student)
 - 16 – sve ostale korisničke greške (npr. PRINT 17/0)
 - Razine **17 do 19** predstavljaju **softverske greške** koje zahtijevaju intervenciju administratora
 - 17 – nema prostora na disku za traženu operaciju
 - Razine **20 do 25** predstavljaju **fatalne greške** i mogu rezultirati zatvaranjem konekcije

Strukturirano hvatanje grešaka

- T-SQL nudi mogućnost strukturiranog hvatanja grešaka
 - Hvataju se **greške razine 11 do 19** (1-10 i 20-25 se ne hvataju)
- Sastoji se od dva bloka, TRY i CATCH
 - Ako se u TRY **desi** greška, izvođenje se prebacuje u CATCH
 - Ako se u TRY **ne desi** greška, CATCH blok neće biti izvršen
- Sintaksa:

```
BEGIN TRY  
    niz_naredbi  
END TRY  
BEGIN CATCH  
    niz_naredbi  
END CATCH
```

Korisne funkcije pri hvatanju grešaka

- U CATCH bloku su nam korisne sljedeće sistemske funkcije:

ERROR_MESSAGE()

- Vraća tekst greške

ERROR_NUMBER()

- Vraća broj greške (svaka greška ima svoj jedinstveni broj)

ERROR_SEVERITY()

- Vraća razinu greške koja se desila

ERROR_LINE()

- Vraća liniju u kojoj se desila greška

ERROR_PROCEDURE()

- Vraća naziv procedure u kojoj se desila greška

Primjeri

5. Deklarirajte varijable `@a` i `@b` i dajte im vrijednosti 51 i 0. Unutar TRY bloka izračunajte `@a / @b`. Unutar CATCH bloka ispišite informacije o greški koja se desila.
6. Napravite tablicu `Vrsta` koja ima stupce `IDVrsta` (primarni ključ, ali nije `IDENTITY`) i `Naziv`. Napravite proceduru koja prima `IDVrsta` i `Naziv` i umeće ih u tablicu. Pozovite proceduru dva puta s vrijednostima 1 i "Pingvin".
 - Implementirajte TRY/CATCH izvan procedure i pozovite je.
 - Implementirajte TRY/CATCH unutar procedure i pozovite je.

Primjeri primjene procedura i funkcija

Procedure vs funkcija - podsjetnik

- Funkcije koristimo kad:
 1. Želimo vratiti jednu vrijednost i iskoristiti je na nekom mjestu u upitu (umjesto podupita)
 2. Želimo vratiti skup redaka i iskoristiti ga kao izvor podataka za FROM
- Procedure koristimo u svim ostalim slučajevima:
 - Kada je potrebno dodavati, mijenjati ili brisati podatke
 - Kada je potrebno vratiti više skupova redaka kao rezultate
 - Kad su nam potrebni izlazni parametri
 - Kad želimo poslati e-mail iz baze podataka
 - Kad želimo koristiti strukturirano hvatanje grešaka
 - ...

Upotreba procedura u CRUD operacijama

- CRUD operacije:
 - **C** = Create
 - **R** = Retrieve
 - **U** = Update
 - **D** = Delete
- Tri načina implementacija CRUD operacija:
 - Svakoj operaciji se dodjeljuje posebna procedura
 - Operacije umetanja i izmjene se obavljaju u jednoj proceduri, druge dvije operacije se obavljaju u posebnim procedurama
 - Operacije umetanja, izmjene i brisanja se obavljaju u jednoj proceduri, a dohvaćanje u drugoj

Primjeri

7. Napravite procedure koje rade CRUD operacije na tablici Student tako da svakoj operaciji dodijelite posebnu proceduru. Iskoristite procedure za umetanje, izmjenu, dohvaćanje i brisanje zapisa.
8. Napravite procedure koje rade CRUD operacije na tablici Student tako da operacije umetanja i izmjene obavite u jednoj proceduri, a druge dvije operacije obavite u posebnim procedurama. Iskoristite procedure za umetanje, izmjenu, dohvaćanje i brisanje zapisa.
9. Napravite procedure koje rade CRUD operacije na tablici Student tako da operacije umetanja, izmjene i brisanja obavite u jednoj proceduri, a dohvaćanje u drugoj. Iskoristite procedure za umetanje, izmjenu, dohvaćanje i brisanje zapisa.

Upotreba funkcija u CRUD operacijama

- U obzir dolaze samo tablične funkcije
- Pošto ne mogu mijenjati podatke, ne možemo ih koristiti za INSERT, UPDATE niti DELETE, već samo za SELECT
 - U sva tri načina implementacije CRUD operacija možemo SELECT proceduru zamijeniti funkcijom

- Primjer:

```
CREATE FUNCTION dbo.StudentGet ( @IDStudent int )  
RETURNS TABLE  
AS  
RETURN  
    SELECT IDStudent, Ime, Prezime  
    FROM Student WHERE IDStudent = @IDStudent
```

Primjer

10. Za tablicu Student koja se sastoji od IDStudent, Ime, Prezime i JMBAG implementirajte tabličnom funkcijom operaciju SELECT. Iskoristite funkciju za dohvaćanje zapisa.